

B i th t khó tin b t k th a thu n nào đ t đ c trong b i c nh c m không lành canh ch ng ng t nh gi a giáo h i và nhà n c hi n nay, v i nh ng đ i u kho n u ái dành cho ng i công giáo mà i không đi kèm nh ng toan tính có i cho nhà n c.

Ch T ch Nguy n Minh Tr t và ĐGH Benedict XVI

Th a thu n v a đ t đ c gi a Vatican và Hà N i v i v i c b nh m đ i di n tòa thánh t i VN, tuy còn m c khiêm t n ‘không th ng trú’ có th hi u là khi nào có v i c đ t xu t ho c theo l ch n đ nh tr c thì v đ i di n l u đ ng này m i có m t t i VN (nh ng làm v i c đ đầu thì ch a bi t?), đây v n có th xem là tin t lành cho toàn th giáo h i VN sau n a th k ph i gi đ o trong c nh ‘m côi tòa thánh’, tuy ch a b c l p hoàn toàn nh ng cũng đã g p không ít khó khăn t i m t đ t n c mà vô th n ch nghĩa t ng đ c xem là qu c sách.

Tuy nhiên, do th i đ i m đ t đ c th a thu n này di n ra ngay sau hàng lo t bi n c gây căng th ng v i nhà n c b t ngu n t v i c nh u tài s n c a giáo h i b chi m đ o t tr c kia, mà không ph i là s k t qu c a m t quá trình nh u năm đàm phán đ tìm hi u nhau m t cách t t đ p nh v i nh u n c. Do v y v i nh ng ng i có đ o, bên c nh ni m vui còn có không ít lý do khi n h c m th y b n kho n lo l ng.

B i th t khó tin b t k th a thu n nào đ t đ c trong b i c nh c m không lành canh ch ng ng t nh gi a giáo h i và nhà n c hi n nay, v i nh ng đ i u kho n u ái dành cho ng i công giáo mà i không đi kèm nh ng toan tính có i cho nhà n c.

‘L y đ c tr đ c’?

Như vớ i h u h t tr ng h p c a các chính th đ c tài khác trên th gi i, nhìn l i m i bang giao gi a tòa thánh Vatican và VN su t nhi u th p niên qua chúng ta g n nh ch có m t chi u, mà ó đó s ‘nóng l nh’ c a nó b l thu c vào ý mu n ch quan c a nhà c m quy n Hà N i nhi u h n là t Vatican. Thay vì ti ng nói c a tòa thánh l ra ph i đ c xem tr ng h n trong bang giao đ i v i m t qu c gia có s ng i theo đ o đông đ ng th hai Châu Á nh Việt Nam.

Th c t là thái đ c a Hà N i tr c nay luôn t ra b t c n, th m chí sau ngày đ t n c đã th ng nh t h lên án ch ng đ i nhi u quy t đ nh c a tòa thánh có liên quan đ n giáo h i VN. Đ n th i m c a h i nh p v i th gi i h n 20 năm tr c, nh ng u tiên mà Hà N i nh m đ n khi l p bang giao v i các n c là v kinh t và chính tr mà không ph i tôn giáo.

Ph i đ i cho đ n khi n ra v Tòa Khâm S vào cu i năm 2007 mà cu i cùng ph i c y nh đ n uy quy n t tòa thánh Vatican v v i c m i đ c gi i quy t êm đ p. Ch đ n khi y gi i lãnh đ o Csvn khi y m i nh n th c đ c vai trò quan tr ng c a tòa thánh Vatican, b i s m mu n g i cũng đ n lúc h s ph i tr l i giáo h i v ‘món n l ch s’ bao g m nhi u ngàn tài s n b t ch thu trên c n c, mà nay kh năng tr l i cho các ‘kh ch’ là r t th p.

Trong khi y phong trào đ u tranh đòi h i Công lý và S th t cho giáo h i đang có xu h ng lan r ng kh p n i. Sau v TKS là đ n l t giáo x Thái Hà, Tam Tòa, Loan Lý ngoài B c còn trong mi n Nam m t s n i cũng b t đ u r c r ch nh v i c đòi l i c s d y h c c a các n tu Dòng N t Bác ái t i Sài Gòn đ ng Nguy n Th Di u Q3, trung tâm nuôi tr m i côi c a Dòng Thánh Phao Lô t nh Vĩnh Long v.v...

Sau kinh nghi m ‘tháongòi n’ cho v tòa khâm s ch c h n Csvn đã bi t rõ h n cái ‘y u huy t’ vâng ph c vô đ i u ki n m i quy t đ nh c a tòa thánh là luôn s n có n i m i tín h u công giáo. Đ m t khi h đã ‘b t tay’ đ c v i tòa thánh thì ch c ch n nh ng s r i ro t ‘món n l ch s’ v nh ng tài s n c a giáo h i tr c kia s tr nên đ dàng h n r t nhi u, vì khi y h ch còn bi t đ n đ c đ o Hà N i – Vatican thay vì ph i ch y v y trên trăm n o nghìn đ ng, khi nay ph i đ ng đ u v i h đ o này mai ph i ch ng đ v i giáo x n v.v...

B i v y, ng i có đ o chúng ta không l y gì làm ng c nhiên khi th y m y năm g n đây nhi u lãnh đ o cao c p c a VN b ng đ ng ‘ch u khó’ l n l i sang thăm vi ng giáo đô Rome c a chúng ta, đ i u mà ch kho ng ch c năm tr c có n m m cũng ch ng bao gi th y n i.

Rõ ràng là nåu không vì áp lßc sß hßi vß nhßng vß đßu tranh đòi công lý cßa ngßi công giáo sß khßi mßo và tác đßng mßnh mß đßn các phong trào đßu tranh cßa các tßng lßp khác trong xß hßi, nhß cßa gißi trí thßc chßng đßi khai thác boxit sß tßo nên mßt sß cßng hßng bßt lßi cho nhà cßm quyßn. Trong lúc ßy, uy tßn cßa đßng Csvn ngày càng xußng đßc trßm trßng bßi tß tham nhßng, do nhßng khó khăn vß cßi cách kinh tß vßi sß nß nßc ngoài nay đã xßp xß 50% GDP và nhßt là trßc nguy cß phßi đßi mßt vßi ‘đßan anh’ TQ trong vißc tranh chßp chß quyßn hai qußn đßo Hoàng Sa và Trßng Sa mà chßa bißt chißn tranh có thß nß ra bßt cß lúc nào v.v... chß cß hßn phßi mßt thêm nhißu năm nßa Hà Nßi mßi chßp thußn cho tòa thánh cß đßi đißn đßn VN nßu kßt quß đàm phán cß đißn ra theo cái tißn đß ‘rßa bß’ trßc khi mà VN bßt đßu nßi lßi nhßng cußc tißp xúc vßi Vatican tß năm 1990 nhßng cho đßn trßc khi nß ra vß TKS (2007) vßi khoßng 17 lßn gßp gß, bßt cß vßn hoàn bßt cß!

Không bao lâu sau khi lß đß xßy ra bißn cß tòa khâm sß trong chuyßn thăm VN cßa phái đoàn Tòa Thánh do Thß trßng ngoßi giao - Đßc ông Pietro Parolin đßn đßu hßi thßng 2/2009, Hà Nßi đã không còn sß chßn lßa nào khác nên đã phßi nhanh chóng lßp ra "Nhóm Công tác hßn hßp Vißt Nam - Vatican" đß thúc đßy vißc thißt lßp quan hß ngoßi giao đßc tißn trißn nhanh hßn.

Và mßi chuyßn đã đißn ra đúng nhß vßy. Chß mßi sau hßn mßt năm vßi hai lßn gßp mßt thßa thußn vß mßt đßi đißn không thßng trú cho tòa thánh đã đßt đßc. Quß là mßt bßc tißn kß lßc! Chß có đißu vßi nhßng loßi kß lßc ‘nhßnh đßt bißn’ nhß thß này chúng ta không bißt có nên vßi mßng hay nên lo?

Có lß cßn phßi nhìn thßa thußn vßa đßt đßc gißa tòa thánh Vatican và nhà nßc VN lßng trong mßt bßi cßnh nhß trình bày trên, chúng ta mßi không cßm thßy bß bßt ngß khi sßp tßi đây, lßn đßu tiên sau nhißu thßp niên, sß có mßt đßi đißn tòa thánh đßn vßi giáo hßi và đßt nßc VN chúng ta, mà dù mußn hay không, vai trò cßa vß đßi đißn này sß có nhßng ßnh hßng nhßt đßn không chß vßi mßi quan hß cßp nhà nßc, mà có thß còn có tác đßng không nhß đßn các hoßt đßng cßa tßng giáo phßn, giáo xß, dòng tu... trên cß nßc trong tßng ngß lai.

Vß Tòa Khâm Sß đã tßo bßc ngoßt cho ngoßi giao VN-Vatican

Nhß chúng ta đã bißt sau khi mßu toan sang nhßng bßt hßp pháp Tòa Khâm Sß Hà Nßi cßa mßt sß quan chß đßa phßng này bß đß bß hßi cußi năm 2007, nhà cßm quyßn Csvn nhß bß lâm vào tình thß hßt sßc lúng túng và bß đßng trßc làn sóng phßn kháng mßnh mß và đßy chính nghĩa cßa hàng ngàn tu sĩ giáo dân thß đß, mà hành đßng dßm phá bß cánh cßng sßt đã khóa chßt tòa nhà này sußt mßy thßp niên qua, là đßu chß báo cho chß đß bißt sß bßt mßn đßi

với các chính sách bất công áp đặt lên người công giáo nhiều chục năm qua nay đã đến lúc cần phải đổi mới.

Ban đầu họ cũng bùng nổ với việc khi hàng trăm tờ báo tuyên truyền tránh việc việc dù họ thấy biết nó đang làm nóng bùng nổ các trang tin và diễn đàn mạng internet. Bên cạnh đó, chính quyền quân Hoàn Kiếm mới tiếp tục TKS đã bùng nổ nhiều cách thức khác nhau, khi mới lúc rồi cũng làm sao giải tán được đám đông vài trăm giáo dân đang tụ tập đã nhiều ngày trong khuôn viên tòa khâm sự, càng sớm và càng êm chiều nào càng tốt chiều đó. Thế nhưng mới chỉ có gần hai giờ đồng hồ, khi các truyền tin đó khi bắt đầu đánh họ biết có thể sắp nổ ra một cuộc phản kháng của giáo dân Hà Nội, đích thân ông thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã có điện TGM trao đổi riêng với Đ/c Kiệt.

Nhưng buổi chiều ngày nay với mọi lúc thu hút một nhiều sự chú ý của công luận quốc tế vì kéo dài suốt tháng 1/2008, trở thành một tập đông người 'bất hợp pháp' lớn và lâu nhất trong nay tại thủ đô Hà Nội kể từ ngày nhà nước công nhận VN được lập ra 2/9/1945.

Trong lúc hai bên đang giằng co cạnh chiều nhau chưa biết sẽ ngã ngũ ra sao thì bất ngờ vào giờ cuối tháng, UBND Tp.Hà Nội đã đưa ra một hạn hãm với lợi ích khá đáng kể của sự dùng vũ lực để giải quyết với tập 'bất hợp pháp' này nêu giáo dân không chịu giải tán trước 17g ngày 27/1/2008. Thế nhưng lợi ích của này với vô hiệu lực, vì chiều nay không thể giải tán mà càng giờ đến giờ 'G' giáo dân họp nên để với càng đông hơn nữa nên sàng đón nhận đổ máu, tình thế này càng khiến Csvn bất lực một thêm trước để luận mạng

Vào thời điểm các kẻ căng thẳng như vậy và có vẻ như sẽ chịu đựng của nhà nước đã sắp cần biết rằng nhiều người có thể không phải luôn theo dõi sát việc việc để xem liệu nhà nước VN dám có hành động tàn ác nào với giáo dân Hà Nội hay không? Tuy nhiên, nếu tình ý quan sát sự kiên nhẫn án binh bất động của hàng trăm lực lượng công an đang bao vây ngày đêm khu vực phố Nhà Chung chúng ta có thể đã nhận ra có vẻ như họ đang chờ đợi một điều gì đó...

Và quả thật sau thêm vài ngày căng thẳng nữa cái mà họ chờ đợi đã đến... nhưng không phải là mệnh lệnh từ những cấp của họ mà là một 'vụ cứu tinh'!

Điều trước tiên là chỉ với vụ cứu tinh này mới có 'bà con' với đám đông giáo dân tu sĩ, nhưng người sắp sắp trở thành đối tượng bị tác động bởi chính ông: Đó là Đ&c hồng y Quốc Vụ Khanh

Bertoni (ch&c v& t&ng đ&ng th& t&ng) qua lá th& g&i TGM Hà N&i Ngô Quang Ki&t. L&i l& nghe có v& nh& nh&ng nh&ng m&c đích t&i h&u là yêu c&u ch&m đ&t vi&c t& t&p trong khuôn viên TKS và rút thánh giá ra kh&i n&i này. Nh& v&y mà v& tòa khâm s& m&i đ&c k&t thúc trong êm th&m, n&u không, ch&ng ai dám ch&c nh&ng hành đ&ng ‘li&u m&ng’ nào đã đ&c nhà c&m quy&n Csvn đã dám đem ra s& đ&ng trong hoàn c&nh ‘d&u sôi l&a b&ng’ khi &y?

Nh& đâu mà Hà N&i có đ&c b&c th& c&a H&ng Y Bertoni? M&t l&i c&u c&u t& Hà N&i hay t& s& g&i ý c&a Vatican sau nhi&u ngày quan sát? cho đ&n nay v&n còn là đ&iu ‘bí &n’ mà ng&ng i vi&t ch&a th&y ai đ& c&p đ&n sau vụ Tòa Khâm S& và có l& ph&i c&n thêm nhi&u năm tháng n&a m&i có th& đ&c làm rõ. Tuy nhiên không lo&i tr& kh& năng li&u Csvn khi &y đã m&t báo cho tòa thánh bi&t tr&c h& s& ra tay dùng vũ l&c đ& gi&i quy&t v& vi&c khi&n Vatican vì lo ng&i cho s& an toàn c&a hàng ngàn giáo dân và nh&t là s& an toàn c&a TGM Ngô Quang Ki&t và cho c& m&i quan h& đã đi đ&c ch&ng đ&ng dài g&n 20 năm, nên đã bu&c ph&i đáp &ng yêu sách c&p bách c&a h& khi &y chẳng?

K&t lu&n

Tóm l&i, th&a thư n v&a đ&t đ&c v&i vi&c Hà N&i ch&p thu&n cho tòa thánh c& m&t đ&i di&n không th&ng trú t&i VN Vatican cho th&y các ‘quân s&’ cho nhà n&c VN đã nghi&n ng&m r&t k& th&t b&i c&a đ&ng minh c&ng s&n Ba Lan tr&c phong trào Công Đoàn Đoàn K&t h&i cu&i th&p niên 80, v&i s& h&u thu&n m&nh m& c&a ĐTC Gioan II.

Có th& xem th&a thư n này cho phép m&t đ&i di&n tòa thánh không th&ng trú t&i VN là m&t b&c nh&ng b& c&a nhà n&c Csvn và ch& m&i đ&iu kho&n này đ&c công b&, nh&ng r&t có th& đây đã là b&c cu&i cùng c&a m&t lo&t các th&a thư n khác đã đ&c th& hi&n tr&c đó, mà tr&ng tâm, chính là s& ra đi c&a TGM Ngô Quang Ki&t. Và ngoài ra là m&t lo&t thay đ&i trong hàng ngũ giám m&c VN v&a qua, vì cùng thu&c v& v&n đ& nhân s& giáo h&i và có th& cũng đã n&m trong lo&t th&a thư n này, nh&t là v&i v& trí thay th& Đ/c Ki&t, nh&ng vì s& t& nh& hai bên đ&ng ý gì& k&n?

Nh& v&y, th&a thư n này đang đ&t ra cho chúng ta câu h&i là v&i vai trò ‘đ&i di&n không th&ng trú’ c&a tòa thánh thì ai s& là v& s& th&n lâm th&i trong t&ng lai, đ&ng th&i li&u v& này s& &ng x& b&o v& ai và đ&iu gì n&u đầu đó l&i x&y ra nh&ng bi&n c& t&ng t& nh& v&i Thái Hà, Tam Tòa, Loan Lý, Đ&ng Chiêm v.v...?

Thư a thu n Vatican – Vi t Nam: M ng mà lo!

Tác Giả: Alf. Hoàng Gia B o

Chúa Nhật, 04 Tháng 7 Năm 2010 09:01

Ch khi nào có đ c nh ng ‘phép th’ nh trên ho c t ng t th thì chúng ta m i bi t ch c v i n i dung th a thu n v a đ t đ c gi a tòa thánh Vatican và nhà n c VN, m ng và lo, cái nào s l n h n?

Sàigòn, 03/7/2010